

I. PODATKI O ROKOPISU

(Stran izpolni založnik pred oddajo recenzentu.)

Naslov učbenika: **BITÁCORA 3, NUEVA EDICIÓN**

Avtor/ Avtorji: **Neus Sans Baulenas, Ernesto Martín Peris, Augustin Garmendia, Emilia Conejo, Pablo Garrido**

Založba: **DIFUSIÓN**

Učbenik bo namenjen naslednjemu/-im vzgojnoizobraževalnemu/-im programu/-om:

- osnovnošolsko izobraževanje
- vzgoja in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami
- osnovno glasbeno izobraževanje
- gimnazijsko izobraževanje** **x splošno** **x strokovno**
- nižje poklicno izobraževanje
- srednje poklicno izobraževanje
- srednje tehniško oz. strokovno izobraževanje**
- poklicno-tehniško izobraževanje
- drugo:

Ime programa/programov: <small>(Pomočnik v biotehnikih in oskrbi, Klepar-krovec, Zdravstvena nega, Strojni tehnik...)</small>	Predmet: ŠPANŠČINA KOT DRUGI oz. TRETJI TUJI JEZIK v gimnazijah in srednjih tehniških ter strokovnih šolah	Letnik: 3. in 4. Število ur: okvirno 140 ur
Ime programa/programov: <small>(Pomočnik v biotehnikih in oskrbi, Klepar-krovec, Zdravstvena nega, Strojni tehnik...)</small>	Predmet:	Razred: Letnik: Število ur:

II. VRSTA RECENZIJE

(Založnik označi vrsto ocene.)

- Ocena skladnosti s sodobnimi spoznanji stroke oziroma strok, ki opredeljujejo predmet oziroma področje**
- Ocena metodično didaktične ustreznosti
 - Ocena razvojno psihološke ustreznosti

Izjavljamo, da je rokopis recenzentu oddan skladno z drugim in tretjim odstavkom 9. člena Pravilnika o potrjevanju učbenikov.

Datum oddaje rokopisa: 21.2.2019	Podpis odgovorne osebe založnika: Marjeta Juvan, Svetovalka za tujejezično literaturo	Žig
---	--	-----

III. PODATKI O RECENZENTU

Ime in priimek: **doc.dr. Marjana Šifrar Kalan**

Izobrazba:

Naziv:

(mentor, svetovalec, svetnik)

Znanstveni naslov: **docentka za področje didaktike španščine**

(npr. redni profesor, izredni profesor, docent, asistent, predavatelj višje strokovne šole)

IV. BIBLIOGRAFIJA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Avtorstvo gradiv:

- Predmetni izpitni katalog za splošno maturo, španščina, Državni izpitni center (vse izdaje);
- Izpitni kompleti za španščino;
- gradiva za učitelje na seminarjih stalnega strokovnega spopolnjevanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju na Filozofski fakulteti in Zavodu RS za Šolstvo (od 2001 naprej);
- soavtorstvo učbenika *El verbo en español, Ejercicios prácticos* (Filozofska fakulteta, 2008 in 2018);
- uredništvo in soavtorstvo učbenika *Španščina, Besedila, naloge in razlage za gimnazijce in srednješolce* (Rokus Klett, 2009);
- soavtorstvo monografije namenjene srednješolskim učiteljem španščine *Španščina, Posodobitve pouka v gimnazijski praksi* (Zavod RS za Šolstvo, 2010)
- ostale strokovne in znanstvene publikacije (COBISS)

Recenzija gradiv:

- recenzije: Intercambio 1 in 2, Gente joven 1 in 2, Nuevo ven 1, Gente 2, En acción 1 in 2, Club Prisma A1, Chicos chicas 2, prenovljeni učni načrt za gimnazijo – španščina, *joven.es* 1, 2, 3, Protagonistas A1, A2, B1, Pasaporte A1+A2, Pasaporte B1, Nos vemos 1 in 2, Espacio joven; Embarque 1 in 2, Aula Internacional 1, 2, 3, Bitácora 1 in 2, Gente Hoy 1 in 2, Diverso 1, 2, 3.
- soavtorstvo slovenske izdaje učbeniškega kompleta Gente 1

Sekundarno avtorstvo:

Druge aktivnosti:

V. PISNA OCENA

(Recenzent označi vidik opravljene ocene.)

✓ Ocena skladnosti s sodobnimi spoznanji stroke oziroma strok, ki
opredeljujejo predmet oziroma področje

- Ocena metodično didaktične ustreznosti
- Ocena razvojno psihološke ustreznosti

Pisna utemeljitev ocene besedilnega in nebesedilnega dela prejetega učbenika:

VI. POVZETEK OCENE

Pred pregledom sem bil seznanjen s Pravilnikom o potrjevanju učbenikov in pojasnili za recenzenta (<http://www.zrss.si>): da ne

Pregledal sem predlog učbenika v dokončnem 1:1 formatu (celotni besedilni in nebesedilni del):

da ne

Pregledal sem učbenik:

v celoti del, in to od poglavja _____ do _____ oz.

od strani _____ do _____ strani.

Drugo:

Pregledal sem učbenik pripravljen za **objavo v elektronski obliki**, ki na

- ustrezen neustrezen

način vključuje **interaktivne gradnike** (vodene učne poti, igre, naloge, teste, orodja za analizo odgovorov) za pridobivanje, utrjevanje ter preverjanje znanja

- ustrezen neustrezen

motivira učenca za aktivno komunikacijo z vsebinami in predstavitvami

- ustrezen neustrezen

način vključuje **večmedijske/multimedijske elemente** (statične in gibljive podobe) za hitro in nazorno razlago pojavov, procesov, zakonitosti

- ustrezen neustrezen

način z navodili usmerja učenca pri postopnem razumevanju učnih vsebin, povezovanju že usvojenega znanja ter razvijanju sposobnosti za razvijanje ciljnih dejavnosti.

Pri ponovnem pregledu so bile moje pripombe ustrezno upoštevane:

- da ne jih nisem imel

Pregledani učbenik v celoti: ustreza delno ustreza ne ustreza

VII. DODATNE OPOMBE

Datum: 27. 3. 2019

Podpis recenzenta:

Pisna utemeljitev ocene besedilnega in nebesedilnega dela prejetega rokopisa učnega gradiva:

Učbenik **Bitácora 3** za učenje španščine na ravni **B1** je izšel l. 2017 v prenovljeni drugi izdaji pri uveljavljeni španski založbi Difusión, specializirani za gradiva za poučevanje tujih jezikov. **Bitácora 3** je logično in koherentno nadaljevanje Bitácora 1 in 2. Celoten učbeniški komplet prav tako sestavljajo: učbenik, delovni zvezek, priročnik za učitelja, digitalna verzija učbenika, ki vsebuje tudi gradiva za projiciranje in interaktivno tablo, slušne in video posnetke ter dodatna gradiva za učitelje. Vsa ta dodatna gradiva so dosegljiva na spletni strani založbe <https://campus.difusion.com>.

Ime *bitácora*, vzeto iz navtičnega besedišča, pomeni metaforo za potovanje oz. učenje skozi odkrivanje novih obzorij. Ime učbenika želi nakazati, da gre za odprt tip učbenika v smislu učenčevega dnevnika, ki spoštuje individualno in avtonomno pot do znanja vsakega učenca in njegovo aktivno vlogo v skladu s priporočili evropskega dokumenta SEJO. Učbenik temelji na treh metodoloških pristopih: 1) leksikalnem pristopu, 2) pristopu, ki temelji na aktivni vlogi učenca in 3) razvijanju učenčeve avtonomije. V primerjavi z drugimi učbeniki ima besedišče primarno vlogo, slovnica pa sekundarno oz. podrejeno vsebini. Besedišče v skladu z leksikalnim pristopom temelji na poučevanju večbesednih enot, najpogosteje kolokacij, oz. leksikalnih koščkov jezika. Od drugih učbenikov za učenje španščine se loči tudi po »beležki za učenje« (*agenda de aprendizaje*), kamor si učenci v skladu s svojimi interesi in potrebami pripišejo novo besedišče, kombinacije besed oz. stalne besedne zveze in utrdijo najpomembnejše jezikovne strukture vsake enote. Tudi na ravni B1 se slovnica uvaja induktivno skozi receptivne spretnosti. Od drugih učbenikov se Bitácora loči po večji odprtosti, ki zahteva aktivnega učenca, ki razmišlja o tem, kaj bi se rad naučil in pridobiva znanje v skladu s svojimi potrebami in interesi. Avtorji učbenika učenca nagovarjajo kot inteligentnega sogovornika in akterja, ki ima določeno predznanje in znanje o svetu.

Učbenik **Bitácora 3** ima v primerjavi s strukturo Bitácora 1 in 2 dve enoti več, več strani za slovnični pregled in za slovar na koncu knjige. Poleg uvodne enote vsebuje 11 glavnih enot, kar 30 strani slovnične razlage in 30 strani slovarja in 25 strani primerov mednarodnega izpita iz španščine DELE za raven B1. V slovarju so v abecednem redu predstavljeni glagoli primerni za raven B1, ki imajo poleg pomena oz. različnih pomenov pripisane stavke z najpogostejšimi besednimi kombinacijami z določenim glagolom ter izpeljanke (npr. *encantar - encanto, encantador; reírse - risa*) in kolokacije (npr. *encantar - tener encanto, respetar - tenerle respeto*). Uvodna enota 0, *Compañeros de clase* (Sošolci) učencu omogoči osebno predstavitev v povezavi z učenjem španščine in s postavljenjem ciljev (kaj bi se še rad naučil). Uvede se tudi jezikovne strukture oz. besedišče za delo v razredu. Skozi vse enote se razvija skupinsko delo oz. učenje, ki učenca pripravi na resnično življenje ter mu pomaga razvijati čustveno in interpersonalno inteligenco. Razvijanje skupinske dinamike pa je pomembno tudi za vzpostavitev prijetnega pozitivnega vzdušja, v katerem se bodo učenci počutili sprejete in varne in si bodo upali eksperimentirati z jezikom. V vseh enotah učbenika je prisotno tudi razvijanje medkulturne kompetence v odnosu učenca in njegove kulture do

različnih kultur, ne le do španske in hispanoameriških.

Učbenik vsebuje 11 glavnih enot in vsaka enota zajema 12 strani. Iz naslovov enot lahko razberemo glavne cilje oz. vsebino: 1) *Por placer o por trabajo* (Iz užitka ali zaradi službe), 2) *Muñecas, camiones y puzzles* (Punčke, tovornjaki in sestavljanke), 3) *Rico y sano* (Okusno in zdravo), 4) *La historia y las historias* (Zgodovina in zgodbe), 5) *Ciudades y pueblos* (Mesta in vasi), 6) *¿ciencia o ficción?* (Znanost ali fikcija?), 7) *Insuficiente, notable y sobresaliente* (Zadostno, dobro, odlično), 8) *Segundo derecha* (Druga desno), 9) *Sanidad, educación y cultura* (Zdravje, šolstvo in kultura), 10) *¿Enfadado o de buen humor?* (Jezen ali dobre volje?), 11) *Ver, leer y escuchar* (Videti, brati in poslušati).

Vsaka enota se uvede z grafično podobo, "besednim oblakom", ki predstavlja temo in je sestavljena iz besedišča na to temo (npr. v 3. enoti o hrani je "besedni oblak" v obliki lonca, v katerem so španske besede za zelo okusno, biti alergičen, česen..., učenec jih izpiše v tri stolpce, glede na to, ali se vežejo z glagolom *ser*, *estar* ali *llevar*.). Učenec tako pridobi besedišče, ki ga bo srečal v nadaljnjih besedilih (pisnih besedilih in slušnih ter video posnetkih) v receptivnih aktivnostih. Prva motivacijska aktivnost je video posnetek, s španskimi podnaslovi ali brez njih, sledi pisno in slušno besedilo, ki je zvest približek sodobnemu avtentičnemu besedilu, ki ne podcenjuje bralnih kompetenc učenca in upošteva razliko med receptivnim in produktivnim besediščem. Učitelj bo moral izhajati iz stališča, da za razumevanje ni potrebno vedno razumeti vsake besede posebej in da vaje iz razumevanja temeljijo na glavnem sporočilu in ne na posameznih informacijah (veliko globinskega in pomenskega razumevanja). Besedila za slušno, avdiovizualno in bralno razumevanje vedno predstavljajo kulturo in navade špansko govorečega sveta in so vpeljani integrirano (npr. v 3. enoti so avtentični posnetki o znanem španskem in perujskem kuharju in njunem srečanju in seminarju za mlade kuharje v Peruju), saj učbenik ne predvidi posebnega sklopa za kulturo. Večina tem je zelo aktualnih in primernih za srednješolce: sodobne aplikacije, časovna banka ali izmenjava uslug, potrošništvo in igrače, tradicionalne in sodobne družabne igre, perujska in španska kuhinja in znani kuharji, izginuli otroci v času španske državljanske vojne, pametna mesta, roboti, *couchsurfing*, nadzorovanje čustev, ljubezen in prijateljstvo, TV nadaljevanke, itd.. Tako slušni kot avdiovizualni posnetki zvenijo avtentično, z naravnim (in ne dolgočasnim šolskim) ritmom, z govorce iz različnih delov špansko govorečega sveta in s tipičnimi frazami pogovornega jezika. Vsa besedila so hkrati vzgojna, saj skušajo učenca ozavestiti o aktualnih družbenih težavah in spodbujajo k iskanju rešitev ter h kritičnemu razmišljanju (učbenik spodbuja razmišljanje o čustvih, sreči, medgeneracijski povezanosti, idealnem učitelju...). Aktivnosti, ki sledijo bralnemu in slušnemu vnosu se izvajajo individualno, v dvojicah ali v skupini.

Vse slovnične vsebine so predstavljene induktivno, saj je oblika podrejena vsebini. Učenec najprej prejme veliko jezikovnega vnosa (bralno, slušno in avdiovizualno razumevanje), kateremu sledi delo z besediščem in šele nato sledijo eksplicitne aktivnosti s slovnico. Vsaka enota vključuje stran, ki se imenuje *agenda de aprendizaje* ("učenčevi zapiski"), kjer se prepletajo primeri in pravila, ki jih mora dopolniti še učenec. Raven B1 zahteva veliko novih slovničnih vsebin, zato učbenik temu ustrezno vključuje vse glagolske čase (tudi

predpreteklik), glagolski način *subjuntivo* v sedanjiku, trdilni in nikalni velelnik, odvisni govor in pogojnik. *Subjuntivo* se uvaja po delčkih, v več enotah se uvedejo različne rabe, kar je izredno smiselno za slovenskega učenca, ki se s konceptom te španske modalnosti verjetno sreča prvič.

Vaje so vodene vendar odgovori niso pričakovani ampak odvisni od učencev (spoštovanje komunikacijskega pristopa in vrzeli v komunikaciji). Učence se vodi, da si nove jezikovne strukture ne le zapomnijo, ampak, da jih uporabijo v različnih novih situacijah. Spodbujajo se učne strategije (npr. tehnike pomnjenja, ugibanje iz konteksta...) in primerjava vsebin z učenčevim svetom, kulturo in državo ter primerjava španščine z drugimi jeziki. Na koncu vsake enote sledi stran namenjena besedišču, kjer se obravnavajo kombinacije besed in doda osebno besedišče ter uporabi v krajših aktivnostih.

Med vsemi jezikovnimi zmožnostmi se najmanj pozornosti posveča pisnemu izražanju, zelo veliko pa branju v učbeniku in na spletu ter pogovoru v skupinah. Razvijanje jezikovnih zmožnosti se uravnoteži z delovnim zvezkom, kjer je večina vaj namenjena individualnemu učenju in predvsem pisanju, zato menim, da je učbenik smiselno uporabljati skupaj z delovnim zvezkom. Lahko pa se učitelj odloči, da bo poučeval le z učbenikom, saj m spletna stran založbe nudi ogromno dodatnega gradiva.

Zelo sodoben koncept učbenika bo verjetno vzbudil zanimanje za učenje in poučevanje, domnevam, da predvsem pri učiteljih z izkušnjami, ki si želijo nov in sodoben izziv in so kos odprtemu tipu učbenika, ki ga sooblikujejo učitelj in učenci. Prevladujoči leksikalni pristop in veliko vsebinsko bogatega receptivnega vnosa preko izredno dobre imitacije avtentičnih besedil in video posnetkov se približa poučevanju v „jezikovni kopeli“ (učenja v okolju ciljnega jezika brez pretiranega postopnega uvajanja in prevajanja), zato ne bo primeren za tradicionalne slovnično-orientirane učitelje, ki pa jih med slovenskimi učitelji španščine tako ali tako ni veliko. Prednost semi-avtentičnih besedil se lahko spremeni v slabost, če učitelj ne bo znal motivirati in usmeriti učencev pri receptivnih aktivnosti (branje, poslušanje), slušni posnetki namreč imitirajo naravno hitrost govora in izgovorjavo, in včasih zaradi dolžine zahtevajo veliko soredotočenosti učencev in učitelja.

Učbeniški komplet **Bitácora 3** ustreza veljavnemu učnemu načrtu za španščino v srednji šoli, razvojni stopnji učencev in je v skladu s pedagoško-psihološkimi spoznanji stroke in s priporočili Skupnega evropskega jezikovnega okvirja. Z jezikovnega in didaktičnega vidika gre za zelo sodoben učbenik, ki temelji na leksikalnem in komunikacijskem pristopu in dijaku omogoča razvijanje sporazumevalnih zmožnosti na ravni **B1**, ki jih bo lahko uporabil v resničnih vsakdanjih situacijah. Učbenik popolnoma ustreza za poučevanje španščine kot drugega ali tretjega tujega jezika v srednješolskih programih in ga zato predlagam v potrditev.

dr. Marjana Šifrar Kalan
Oddelek za romanske jezike in književnosti
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

